

Hvordan ser jeg om hunden min er syk?

Hvis hunden din blir syk, og du lurer på om du må oppsøke veterinær samme dag, eller om du kan vente, er det greit å kunne gjøre noen undersøkelser selv som kan hjelpe deg å vurdere dette.

TEST OG FOTO | Veterinær Cecilie Strømstad

Dersom du er i tvil, skal du alltid ringe til veterinær for å få råd! Dersom du på forhånd har gjort disse undersøkelsene, kan veterinæren lettere vurdere om tilstanden krever umiddelbar veterinærhjelp! Det er store individuelle variasjoner hos hund, både rasemessige variasjoner og variasjon på grunn av store forskjeller i størrelse – det er derfor viktig at du regelmessig gjør disse undersøkelsene på din egen hund, sånn at du kan vite hva som er normalt for den!

HVA ER NORMALT? | Du kjenner hunden din, og vet hva som er normalt for den. Du oppdager endringer i allmenntilstand, matlyst, drikkelyst og aktivitetsnivå bare ved å observere den mens du er sammen med den. Noen undersøkelser krever litt mer enn ren observasjon, og det kan være store individuelle variasjoner, det lønner seg derfor å undersøke hunden regelmessig slik at du kan oppdage avvik fra normalen hvis hunden blir syk. Ved å trene på disse tingene, vil både du og hunden bli vant til det. Det er en fordel for deg fordi du vet hvilke undersøkelser som bør gjøres og hvordan du skal gjøre dem. Det er en fordel for hunden fordi den blir vant til det, og da blir det ikke et ekstra ubehag hvis den skulle bli syk og du må gjøre det.

KROPPSTEMPERATUR | Kroppstemperaturen hos hund ligger normalt mellom 38,0 og 39,0 grader celsius. Det kan være individuelle variasjoner, så det er lurt å måle temperaturen på din hund en gang i blant så du vet hva som er normalt for den. Kroppen har reguleringsmekanismer som sørger for at temperaturen holder seg på et normalt nivå, slik at prosessene i kroppen har ideelle forhold. Enkelte raser, som kinesisk nakenhund, kan ha mye høyere kroppstemperatur som sin normale! Temperaturen måler du i hundens endetarm med et digitalt termometer. Det er ikke mulig å bruke øretermometer på hund fordi øregangen ikke er rett som hos oss.

FOR HØY TEMPERATUR | Feber er en beskyttende reaksjon i kroppen på betennel-

sestilstander, enten de skyldes infeksjoner eller har andre årsaker. Hunden har feber når temperaturen er over 39,0 grader, og høy feber når den nærmer seg 40. Hvis temperaturen stiger over 41,0 grader er det et alvorlig symptom. Hunden kan få feber når den har en infeksjon eller hvis den har smerter. Andre tilstander som for eksempel kreft kan også gi feber. Kroppstemperaturen kan stige uten at vi kaller det feber, for eksempel ved høyt aktivitetsnivå eller opphisselse. Overoppheting gir forhøyet kroppstemperatur når kroppens reguleringsmekanismer ikke lenger klarer å holde den normal.

FOR LAV TEMPERATUR | For lav kroppstemperatur kan også være et sykdomstegn! Det kan forekomme ved enkelte tilstander som langvarig diaré eller i forbindelse med livmorbetennelse. Enkelte hormonelle lidelser kan gi senket kroppstemperatur. Ofte ligger temperaturen i slike tilfeller bare litt under det normale, derfor er det viktig å vite hva som ellers har vært normalt for nettopp din hund. Nedkjøling gir også for lav kroppstemperatur når kroppens reguleringsmekanismer ikke klarer å holde den oppe.

HVA GJØR VI? | Hvis hunden har feber i forbindelse med sykdom, er dette en normal del av kroppens forsvarsmekanisme. Kortvarig feber i forbindelse med sykdom gjør vi derfor oftest ikke noe med. Dersom hunden har høy feber og er veldig slapp, eller feberen varer over flere dager, er det viktig å få hunden undersøkt hos veterinær relativt raskt. Det samme gjelder hvis hunden din har feber uten at det er noen åpenbar årsak til det! Noen ganger er det nødvendig at veterinæren får feberen til å gå ned, fordi for høy feber over lengre tid kan være skadelig. Hvis hunden har lavere temperatur enn normalt og samtidig er syk, bør du oppsøke veterinær ganske raskt!

Pulsen måles på innsiden av låret (se bildet 1), dersom du ikke får dette til, kan du holde en flat hånd eller en myk fingerspiss over hjertet til hunden og telle der. Pulsen til en frisk hund er sterk, regelmessig og jevn og varierer mellom 70 og 160 slag per minutt avhengig av hundens størrelse, alder og aktivitetsnivå. Små raser og valper

har raskest puls, mens store raser og eldre hunder har langsommere puls. Pulsen varierer også med hundens aktivitetsnivå og med stresspåvirkning. Når hunden er i ro, vil pulsen som regel ligge mellom 70 og 100 slag per minutt. Når du teller pulsen, bør du legge merke til om den er sterk eller svak, rytmisk eller arytmisk og jevn eller ujevn (om alle pulsene kjennes like). Du kan telle i 15 sekunder og gange med fire. Når det er så stor variasjon på normal pulsfrekvens hos hund, er det veldig viktig å vite hva som er normalt for akkurat din hund! Det er mange årsaker til at pulsen blir endret, normalt skal du derfor bare registrere pulsen for å kunne formidle informasjonen til veterinæren. Pulsfrekvens og kvalitet kan hjelpe veterinæren å vurdere alvorlighetsgraden av en tilstand når hunden er syk. Kontakt veterinær hvis hunden er syk, og pulsen er vesentlig endret fra det normale!

SLIMHINNER | Slimhinner undersøkes best i munnen hos hund, og skal være blekrosa (se bildene). Dersom du har en hund med mye pigment i munnhulen, kan du vurdere rosa flekker mellom pigmentflekkene hvis hunden har det, hvis ikke kan du se på slimhinner inne i øyekroken. Fargen på slimhinnene endres av mange årsaker, ved dårlig sirkulasjon eller blodtap kan de bli blekere, ved gulsott blir de gulaktige, hvis hunden får for lite oksygen kan de bli blålige eller grålige. Prøv derfor å beskrive fargen så godt du kan. Fargen på slimhinnene er en god hjelp for veterinæren til å vurdere alvorlighetsgraden når hunden er syk, og kan ofte være en god hjelp til å finne ut hva som er galt. Guleaktige, brunaktige, blålige, mørke eller bleke slimhinner kan alle være alvorlige symptomer, så finner du dette når hunden er syk skal du kontakte veterinær umiddelbart!

Sirkulasjonen sjekkes ved at du trykker tommelen inn i tannkjøttet over en hjørnetann oppe (vanskelig på en hund med farget tannkjøtt – prøv å finne en rosa flekk) holder en kort stund, slipper og ser at det er blitt hvitt, teller 1001, 1002, 1003 osv til det er samme farge igjen. Normalt kommer fargen tilbake straks. Dårlig sirkulasjon kan være symptomer på sjokk eller dehydrering. Det er spesielt viktig å

1

1. Ta pulsen. 2 a - c. Sirkulasjonen sjekkes ved at du trykker tommelen inn i tannkjøttet over en hjørnetann oppe, holder en kort stund, slipper og ser at det er blitt hvitt, teller sekunder til det er samme farge igjen.

2a

2b

2c

undersøke dette hos en hund som har feber, oppkast eller diaré fordi det er tilstander som lett kan føre til dehydrering. Dersom hunden din har dårlig sirkulasjon i slike tilfeller, og du ikke får i den nok væske, er det viktig med rask veterinærhjelp!

Respirasjon eller pustefrekvens kan du registrere ved å se på at brystkassen hever

og senker seg hos en hund som ligger – eller ved at den utvider seg og trekker seg sammen hos en hund som står. Hvis det er vanskelig å se, kan du legge en flat hånd forsiktig på brystkassen til hunden for å kjenne etter. Normal respirasjonsfrekvens hos hund er 10 til 30 per minutt når den ikke peser, små raser og valper har raskere respirasjon enn større raser og eldre hunder. Det nor-

male er at hunden puster med brystkassen, og at magen beveger seg lite, legg derfor merke til om hunden puster med brystkassen, med magen, eller med begge deler.

I denne artikkelen har jeg ikke skrevet så mye om hva du skal gjøre når noe er galt, det vil jeg gå gjennom når jeg skriver om forskjellige sykdomstilstander i senere artikler. ■